

Tortosa debat si sotmet a referèndum el destí de la colossal obra inaugurada per Franco el 1966

El monument tabú davant la seva consulta

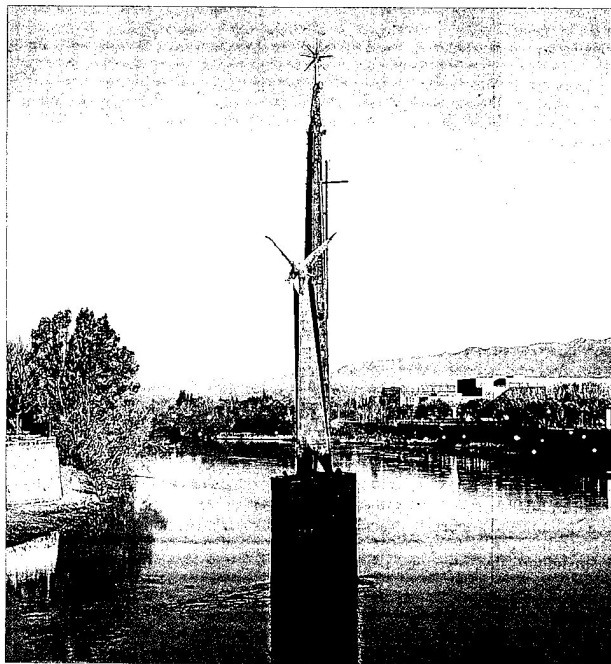
ESTEVE GIRALT
Tortosa

Poques qüestions esperen tant de recel a Tortosa (Baix Ebre) com el monument del riu, construït en plena dictadura franquista com a homenatge als combatents del bàndol nacional morts en la Guerra Civil. Ningú no s'ha atrevit encara, gairebé mig segle després de ser inaugurat per Francisco Franco, a tocar l'obra, colossal, ancorada al llit del riu Ebre. No ho va fer el PSC quan va governar ni tampoc no ho ha fet CiU, a l'alcaldia des del 2007. La façana fluvial ha canviat de cara aquests últims anys, modernitzant-se, però el vetust pinacle i el seva àguila imperial continuen impertèrrits. L'assumpte, delicat, tornarà avui al plenari, aquesta vegada perquè el grup municipal d'ICV ha presentat una moció per demanar que siguin els veïns qui decideixin el futur del monument amb una consulta.

Els ecosocialistes plantegen com a solució aprofitar l'enorme pilar que l'ancora al llit del riu, herència de l'antic pont de la Cinta (1885), com a base d'una nova passarel·la per a vianants que creui l'Ebre. "No podem eludir el debat, és necessària la consulta, amb un debat serà i tranquil", destaca Jordi Jordan (ICV). La moció no prosperarà, ja que CiU, amb majoria, no té cap intenció d'aprovar una proposta que qualifiquen d'electoralista. A més a més, la intervenció no es considera prioritària. Els ecosocialistes basen el seu pla en una idea de CiU, per reconvertir l'obra franquista en passarel·la, que no s'ha plasmat encara en un projecte.

"Eliminar per eliminar, la gent de Tortosa no ho entendria. Si s'ha d'actuar ha de ser en positiu, plantejant una alternativa en aquest espai", explica Ferran Bel (CiU), l'alcalde, que retreu a ICV que durant els vuit anys que va estar al govern amb el PSC no va fer cap proposta sobre el famós monument. "Per què el van catalogar com a bé cultural d'interès local, protegint-lo?", afegeix.

Els nacionalistes catalans es van afegir el 2010 al PP per rebutjar en el ple una moció fruit d'una iniciativa popular que exigia que es retirés. Sabedors

Amb 45 metres, és el monument franquista més gran de Catalunya

Una moció d'ICV demana que es preguntí als veïns si volen mantenir al riu l'herència feixista

del recel que genera aquest tema, la proposta d'ICV és cautelosa, oberta al diàleg. "No podem acceptar que el monument es quedi com està. Plantegem una transformació o que es pugui retirar i museïtzar en un altre lloc, sense concretar-ho; s'hauria de pactar amb un debat madur", afegeix Jordan. Es faci el que es faci, s'hauria de demanar autorització a la Confederació Hidrogràfica de l'Ebre (CHE).

El de Tortosa, amb 45 metres d'alçada, és el monument més gran erigit

per la dictadura franquista a Catalunya. El Memorial Democràtic de la Generalitat va recomanar el 2010 que es retirés, perquè el considerava "massa agressiu amb els valors de la democràcia". Els partits polítics locals dubten, però, de la rendibilitat d'eliminar-lo cinc mesos abans de les eleccions. Molts creuen que pels veïns l'obra ja és gairebé tan natural com les algues que baixen pel riu. La campanya popular que es va organitzar el 2009 per portar la moció al ple va acabar amb la recollida de 2.000 firmes entre més de 33.000 veïns. Pels forasters, sense conèixer la idiosincràsia local, costa d'entendre que l'obra hagi resistit.

"S'hauria d'haver actuat durant la transició. Ara una part de la ciutadania el percep com un element del paisatge", admet Jordan. "Si fos percebut estrictament com un símbol franquista ja s'hauria eliminat; una cosa és la pressió de fora i una altra la percepció que tenen els veïns", afirma Bel.

Per ICV ha arribat el moment d'actuar, ja que la remodelació de la façana fluvial justifica ara més que mai l'eliminació del vetust monument al mig del riu. "És un moment ideal per accelerar la construcció de la passarel·la per als vianants", afegeix Jordan. "Segurament s'ha de resoldre mitjançant una consulta però fent una proposta, amb el cost econòmic, els avantatges i els inconvenients. Si hi ha estat 40 anys i no ha provocat cap problema, no passarà res si es resol en més temps", afegeix l'alcalde. Demà, dimarts, es compliran 76 anys de l'ocupació de la ciutat per part de l'exèrcit franquista. ●

Enric Sierra

Alerta a Barcelona

Barcelona ha passat un cap de setmana en alerta per contaminació sense motiu. La Generalitat va activar divendres el protocol d'emergència per la previsió d'augment de la pol·lució a causa del tussut anticiclò. Però aquell mateix dia, un inesperat vent moderat va escampar l'aire contaminat i va deixar l'ambient a un nivell inferior a 80 mcg/m³ de diòxid de nitrogen quan el grau de risc està fixat a partir de 200. El cel blau i clar va presidir la jornada de dissabte i ahir un petit front fred va acabar d'eshonar l'aire a la capital catalana. Malgrat això, l'estat d'excepció es mantenia actiu fins avui.

Ha estat desconcertant que cap dada oficial no hagi avalat la decisió governamental. La informació sobre l'evolució de la contaminació que oferien els webs de l'Ajuntament de Barcelona, de la Generalitat o del Ministeri de Medi Ambient han reflectit aquests dies una situació normal i molt per sota del nivell d'alerta. El web del mateix Departament de Medi Ambient de la Generalitat, que és qui va decretar dijous l'estat d'emergència, efectuava dissabte la següent predicció: "Es preveu que la qualitat de l'aire sigui bona a tot arreu, gràcies a la disminució de les emissions associada al cap de setmana a una bona ventilació al litoral central durant la matinal, i al debilitament de la situació anticiclònica, encara que les pressions es mantenen elevades". Les estacions de control ambiental de l'Ajuntament també marcaven nivells normals i el sistema de pronòstic de la Qualitat de l'Aire Operacional per a Espanya (Caliope) del departament de Ciències de la Terra del Barcelona Supercomputing Center no predeia cap valor de risc.

L'estat d'emergència per contaminació s'ha mantingut aquest cap de setmana sense motiu

Més enllà d'aquestes dades científiques, els darrers tres dies no calia ser Stephen Hawking per adonar-se que no hi havia motius per mantenir l'alerta dictada dijous. Només calia aixecar el cap per comprovar-ho. Malament anem si establim estats d'emergència poc creïbles i pitjor anirem si no tenim prou flexibilitat per modificar aquestes situacions amb agilitat en lloc de firmar decrets d'excepció i marxar de cap de setmana.

El fons de la qüestió és greu. La contaminació és un problema real i cal combatre-la amb seriositat i previsió a llarg termini. No serveix de res dir a la gent que deixi el cotxe a casa mentre el servei de Rodalies pateix avaries i retards en gairebé totes les seves línies, com a passar divendres i ahir mateix. Sense alternatives de transport públic fiable i assequible, la mobilitat obligada es realitzarà com més convingui als ciutadans que necessiten arribar a l'hora a la feina. L'oferta de transport públic ja està al límit. Només cal veure com van de plens els vagons de tren i metro cada dia. Si la xarxa de transport és incapaç d'absorbir els viatgers de vehicles privats, el nivell de transít és mantindrà, per molt que els ecologistes no ho vulguin.

Degradació i 'maquillatge'

■ El controvertit monument, obra de l'escultor Lluís Maria Saumells, ha experimentat lleugeres modificacions des que es va inaugurar. Després de l'arribada de la democràcia, als anys vuitanta, el van desposseir d'algunes inscripcions, com el Víctor, l'anagrama personal de Franco, i la dedicatòria *Al Caudillo de la Cruzada y de los veinticinco años de paz*. També van eliminar-ne el jou i les fletxes. Pocs mesos després de ser elegit alcalde Ferran Bel (CiU) el 2007, va

ordenar la retirada de les plaques que commemoraven la inauguració a tots dos costats del riu. Alguns consideren aquestes intervencions com un simple *maquillatge* per fer passar l'obra com a homenatge a totes les víctimes de la batalla de l'Ebre, en el bàndol dels vencedors o dels vençuts. El que ningú no discuteix és que el conjunt escultòric s'ha degradat amb el temps, ja que cap administració s'encarrega del manteniment. No queda clar tampoc qui n'és el titular.